

Щиковська Поліна Вадимівна

Київський національний університет технологій та дизайну (Київ)

Наукова керівниця – ст. викл. Бороліс І.І.

МУЛЬТИЛІНГВІЗМ У СФЕРІ СУЧАСНОЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На початку ХХІ століття особлива увага дослідників спрямована на питання глобалізаційного розвитку суспільства та впливу на нього мультилінгвізму як складової ознаки цього процесу і його освітньої характеристики. Співвідношення понять глобалізація та багатомовність освіти цікавить не тільки педагогів, а й лінгвістів, філософів, економістів, котрі намагаються в об'єктах своїх досліджень дійти висновку про їх кореляцію та взаємовплив. Однією із складових якісних характеристик процесу глобалізації – є вивчення іноземних мов, адже у світі склалися деякі сталі ознаки, що стосуються мультилінгвального (білінгвального) навчання та освіти.

Поняття «мультилінгвізм» у своєму розвитку та становленні взаємопов'язане із процесом глобалізації. Це поняття стало предметом аналізу багатьох вчених. Даний термін бере свої витoki від термінології «мова», «двомовність», «багатомовність». Так, наприклад, І. Голубовська присвятила свої наукові розвідки формуванню даного поняття (Голубовська, 2012, 19); О. Яковлева займається тлумаченням двомовності як тренду суспільного розвитку (Яковлева, 2016, 98). Варто також відзначити дослідження Л. Лук'янчук (Лук'янчук, 2013, 42) про аналіз соціо-філософських ознак процесу глобалізації та його впливу на мовну ситуацію. Таким чином, багатомовність (мультилінгвізм) – належить до тих явищ сегменту сфери духовної культури, увага до яких традиційно була високою в соціальній філософії.

Останнім часом ця увага помітно зросла з боку філософії освіти, продовжуючи проявляти достатньо стійку тенденцію до подальшого зростання. Порівнюючи цю ситуацію із серединою ХХ століття, можна констатувати, що нині значною мірою змінилися мотиви підвищеного інтересу

до природи, функціональних можливостей, суспільної ролі багатомовності, а також до тих явищ концептуальної природи, що їх супроводжують.

Багатомовність (мультлінгвізм) – 1) здатність особи користуватися (розмовляти або розуміти) більше ніж двома національними мовами; 2) мовна практика, при якій соціум використовує для спілкування більше ніж дві національні мови в одній або різних сферах спілкування; 3) явище суспільного рівня, яке позначає співіснування різних мовних співтовариств на одному географічному просторі, зокрема в умовах багатомовного міста чи багатомовної країни. Ларісса Аронін і Девід Синглтон у своїй книжці "Multilingualism" (Aronin L., 2012, 230) вживають термін «сузір'я домінуючих мов» ("Dominant Language Constellation" / speech community / language repertoire / dominance configuration). Для будь-якої особи сузір'я домінуючих мов – це група найважливіших мов, які, функціонуючи як одне ціле, дають можливість цій особі задовольняти всі свої потреби в багатомовному середовищі. Сузір'я домінуючих мов діє як щодо приватної особи, так і для суспільства загалом. Як правило, звичайне мовне сузір'я складається з трьох-чотирьох мов; діапазон мовного репертуару багатомовних індивідів може бути максимально широким. Концепт «сузір'я домінуючих мов» подібний до поняття мультлінгвізму. Сузір'я домінуючих мов – це одиниця, що має свої певні характеристики та певну специфічну ідентичність залежно від лінгвістичних, політичних, географічних та соціальних особливостей.

Прикладами сузір'їв можуть бути різноманітні комбінації мов, як правило, характерні для певних історичних, географічних, політичних тощо ареалів, наприклад: фінська, шведська, англійська мови; іспанська, каталонська, галіційська, португальська мови тощо. Багатомовні словники можуть створюватися з урахуванням географічних, історичних, політичних мовних сузір'їв, наприклад, словник лінгвістичної термінології, де надається переклад гасел російську, англійську, німецьку, французьку, італійську, іспанську мови. Цікаво, що сузір'я, які складаються з одних і тих же мов, можуть мати різний контекст. Сузір'я української, російської і англійської мов

в Україні відрізняється від такого ж сузір'я в США. Відмінність зумовлюється «питомою вагою» мов, рівнем компетенції, культурологічним фоном.

Цей напрямок дослідження потребує подальшого розвитку. Термінографія, міждисциплінарні, мультилінгвістичні аспекти є дотичними до подальшого розвитку корпусної лінгвістики в контексті комп'ютерної лексикології та термінографії. Електронні словники й енциклопедії розробляються сьогодні як автономні і мережеві програмні продукти. Не викликає сумніву той факт, що електронні словники надають користувачеві безліч додаткових можливостей порівняно з друкарськими аналогами: дозволяють зберігати великий обсяг інформації за рахунок використання гіперпосилань; електронний словник має ефективну систему пошуку (повнотекстовий пошук, одночасний пошук в декількох словниках, швидкість пошуку); в електронних словниках можуть застосовуватися засоби мультимедіа: озвучування заголовних слів, введення ілюстративного матеріалу з фотографіями, анімацією, відеофрагментами; можливість використання словників у локальній і глобальній мережах; суттєва економія часу і матеріальних ресурсів при створенні комп'ютерних словників

Мультилінгвізм у сфері сучасної перекладацької діяльності стає все більш важливим у контексті глобалізації та культурного розмаїття. Здатність до роботи з декількома мовами відкриває нові можливості для спілкування та розуміння між культурами. Ось деякі висновки про значення мультилінгвізму у сучасній перекладацькій практиці:

1. Розширення аудиторії та ринків: Мультилінгвальні переклади дозволяють залучати аудиторії з різних країн та культур, розширюючи потенційний ринок для продуктів та послуг.

2. Культурний обмін: Мультилінгвальні переклади сприяють взаємному розумінню та культурному обміну, допомагаючи зближувати людей з різних культурних середовищ.

3. **Забезпечення точності та якості:** Залучення мовних експертів з різних країн допомагає забезпечити більшу точність та якість перекладів, оскільки вони володіють мовою та культурою джерела та цільової мови.

4. **Гнучкість та адаптабельність:** Мультилінгвальні переклади дозволяють адаптувати контент до потреб конкретної аудиторії та ринку, забезпечуючи більш ефективну комунікацію.

5. **Підвищення конкурентоспроможності:** Організації, які інвестують у мультилінгвальність у своїй перекладацькій діяльності, мають перевагу на міжнародному ринку через здатність ефективно спілкуватися з різними аудиторіями.

Отже, можна зробити висновок, що мультилінгвізм в сфері сучасної перекладацької діяльності є ключовим фактором для досягнення успіху в умовах глобалізації, сприяючи взаєморозумінню, культурному обміну та розширенню бізнесу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Aronin L., Singleton, D. (2012). John Benjamins Publishing Company.
2. Голубовська І. (2012). Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи.
3. Лук'янчук Л. (2013). Міжкультурна комунікація в епоху глобалізації.
4. Яковлева О. (2016) Багатомовність як тренд суспільного розвитку та чинник модернізації освіти. Харків: Науковий вісник.
5. Яковлева О. (2015). Багатомовність українського суспільства як регулятивний фактор освіти і виховання в системі ВНЗ у контексті світового досвіду. Видавництво КіМ.